

Başvuru Numarası	:2022/871
Toplantı Tarihi/Sayısı	:14.9.2023/36
Karar Numarası	:2023/748
Başvuran	:M.Ö.
Başvuran Vekili	:-
Adres	:-
Muhatap Kurum/Kişi	: Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres	:-

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın sağlık hakkına erişiminin engellendiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Sağlık Bakanlığının 29/3/2022 tarihli ve E-23642684-010.07.03-570 sayılı kararı ile pandemi tedbirleri kapsamında 1/1/2020 tarihinden sonraki süreçte süresi biten süreli sağlık raporlarının 31/12/2022 tarihine kadar geçerli sayılmaya devam edileceğini,

b. Bakanlığın kararına istinaden dilekçe ile talep etmesine ve Kurum doktoruna sözlü olarak belirtmesine rağmen hastaneye sevk edilmediğini ve ilaçlarını kullanmaya devam edemediğini iddia etmekte ve taleplerini dikkate almayan Kurum yetkilileri hakkında tahkikat yürütülmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 18/8/2021 tarihinde Kuruma nakledildiği, bu tarihte Kurumun mahkum kabulüne yeni başladığı, Kurumun yeni olması sebebiyle Yozgat İl Sağlık Müdürlüğü tarafından doktor atamasının henüz yapılmamış olduğu,

b. Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı arasındaki protokol gereği doktor ataması yapılması için Kurum mevcudunun asgari 1000 kişi olması gerektiği, mahpus sayısının bu şartı sağlamadığı dönemde Kurumda aile hekiminin görevlendirildiği, hekimin hastaneye sevk kararı vermesi üzerine mahpusların derhal hastaneye sevklerinin gerçekleştirildiği,

c. Başvuranın Kuruma nakledildikten sonraki süreçte talebi üzerine revire ve hastaneye sevklerinin gerçekleştirildiği, reçete edilen ilaçların temin edilerek Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'e uygun olacak şekilde ilaçlarına ulaşımının sağlandığı, bu sebeple başvuranın iddialarının asılsız olduğu ifade edilmiştir.

4. Başvuran, muhatap Kurumun yazılı görüşüne ilişkin yazılı görüşünü kanuni süresi içerisinde Kurumumuza sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(...)"

7.24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. ..."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, muhatap

Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. Yaşam hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 17'nci maddesi, devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen Anayasa'nın 5'inci maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete, negatif yükümlülükler yanında egemenliği altındaki kişilerin yaşamlarının korunması için bazı pozitif yükümlülükler de yükler (AYM, *Serpil Kerimoğlu ve Diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, para. 50, 51). Anılan pozitif yükümlülükler sağlık alanında yürütülen faaliyetler için de geçerlidir. Nitekim Anayasa'nın 56'ncı maddesinde herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, devletin "*herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini*" düzenleyeceği ve bu görevini kamu kesimindeki ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği kurala bağlanmıştır. Bu sebeple devlet, sağlık hizmetlerini hastaların yaşamlarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (AYM, *Nail Artuç*, B. No: 2013/2839, 3/4/2014, para. 34, 35).

12. 1955 tarihli Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgarî Standart Kuralları'nın 24'üncü maddesi uyarınca; "*Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması devletin bir sorumluluğudur. Mahpuslar, toplumda mevcut olan sağlık hizmet standartlarına sahip olmalıdır ve yasal statüleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaksızın ücretsiz olarak gerekli sağlık hizmetlerine erişebilmelidir.*"

13. Somut olayda başvuran, mevcut rapor sürelerinin uzatılması kararına binaen dilekçe vererek ve şifahen Kurum doktorundan talepte bulunmasına rağmen hastaneye sevk edilmeyerek ilaçlarının yazılmasının engellendiğini ve bu sebeple sağlık hakkına erişiminin ihlal edildiğini iddia etmekte; muhatap Kurum başvuranın hastaneye sevkinin düzenli olarak gerçekleştirildiğini ve ilaçlarının temin edilerek Yönetmelik kapsamında başvurana verildiğini ifade etmektedir.

14. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesi şöyledir:

"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."

15. 5275 sayılı Kanun'un 78'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

(2) Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler."

16. Söz konusu başvuruda muhatap Kurum başvuranın iddialarının asılsız olduğunu ifade ederek başvurana ait sağlık dosyalarını Kurumumuza iletmiştir. İletilen belgelerden; başvuranın düzenli olarak revire çıkabildiği ve aile hekimi tedavisinin gerçekleştirildiği, aile hekimi tarafından hastaneye sevkine dair karar verildiği takdirde hastaneye sevklerinin yapıldığı, ilaçlarının yenilenmesi taleplerinin makul süreler içerisinde yerine getirildiği ve temin edilen ilaçların başvurana verildiği anlaşılmıştır. Sağlık dosyasında yer alan kayıtlar göz önünde bulundurulduğunda başvuranın iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu kanaatine varılmıştır.

17. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca başvurunun kabul edilmez olduğu değerlendirilmektedir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKI
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
ye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
ye